

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

97 – ї

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
вищого державного навчального закладу України
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

15, 17, 22 лютого 2016 року

Чернівці – 2016

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 97 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (Чернівці, 15,17,22 лютого 2016 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2016. – 404 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 97 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (Чернівці, 15, 17, 22 лютого 2016 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Івашук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кравченко О.В.

доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.

доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.

доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.

доктор медичних наук, професор Заморський І.І.

доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.

доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.

доктор медичних наук, професор Гринчук Ф.В.

доктор медичних наук, професор Слободян О.М.

доктор медичних наук, професор Тащук В.К.

доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.

доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-627-0

© Буковинський державний медичний
університет, 2016

symptom or disorder, this data should be suggested separately from the entry itself since the definition may be considered as a completely medical notion in this case and bibliographic encyclopedic information is just a kind of additional cognitive note, e.g.: *Down syndrome (DS) or Down's syndrome – is a genetic disorder caused by the presence of all or part of a third copy of chromosome 21. It is typically associated with physical growth delays, characteristic facial features, and mild to moderate intellectual disability; also known as trisomy 21.*

[John Langdon Down, the British doctor who fully described the syndrome in 1866.]

There are many eponymic terms composed of two or more proper names: *Aarskog-Scott syndrome – is a rare disease inherited as autosomal dominant or X-linked and characterized by short stature, facial abnormalities, skeletal and genital anomalies; also known as the Aarskog syndrome, faciogenital dysplasia, shawl scrotum syndrome and faciogenital dysplasia.*

[The syndrome is named for Dagfinn, a Norwegian pediatrician and human geneticist who first described it in 1970, and for Charles I. Scott, Jr., an American medical geneticist who independently described the syndrome in 1971.]

Here the additional information (i.e. synonymic row) shows that the main figure in the description of this syndrome is the first eponym so the description reflects this information about both physicians.

In the next three-word eponymic term historical notes show that the syndrome got names of people who arranged the data about it and not those who were the first to describe it:

Wolff-Parkinson-White syndrome (WPW) is one of several disorders of the conduction system of the heart that are commonly referred to as pre-excitation syndromes. WPW is caused by the presence of an abnormal accessory electrical conduction pathway between the atria and the ventricles.

[In 1915, Frank Norman Wilson (1890 – 1952) became the first to describe the condition later called Wolff-Parkinson-White syndrome. Alfred M. Wedd (1887 – 1967) was the next to describe the condition in 1921. Cardiologists Louis Wolff (1898 – 1972), John Parkinson (1885 – 1976) and Paul Dudley White (1886 – 1973) are credited with the definitive description of the disorder in 1930].

An encyclopedic dictionary of medical terms with onymic component should be primarily focused on terms themselves and their definitions to give readers the main idea about notions and phenomena they explore; provide necessary information concerning certain lexical unit.

Вилка Л.Я.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ВИКЛАДАННІ ТА НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

*Кафедра суспільних наук та українознавства
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»*

Сьогодні використання глобальної інформаційної мережі Інтернет є досить поширеним явищем у викладанні та навчанні української мови як іноземної. Інтернет має колосальні інформаційні можливості, а також слугує вагомим засобом потрібних ресурсів як викладачу так і студенту.

Найчастіше мережа Інтернет використовується в навчанні та викладанні української мови як джерело додаткової інформації. Одне з найважливіших завдань викладача полягає у тлумаченні того, з якими цілями та в якому обсязі мають бути використані Інтернет-ресурси, так як зорієнтуватися у надзвичайно великій кількості інформації не завжди просто.

Учений М.Варшауер пропонує п'ять основних причин використання мережі Інтернет у процесі викладання іноземної мови. Він називає ці причини «живими» та виділяє серед них автентичність, грамотність, взаємодія, живучість та уповноваження. Він стверджує, що Інтернет-ресурси забезпечують недорогий та значущий метод вивчення мови в 21 столітті. Інтернет також надає можливість студентам спілкуватися 24 години на добу з носіями мови по всьому світу, що дозволяє їм покращувати знання на автономному рівні.

Серед особливостей використання мережі можна також виділити вибір сайтів, які відповідають цільовому направленню навчання та викладання української як іноземної. Корисні ресурси, що можуть бути використані на заняттях з української мови, поділяють на інформаційні та навчальні. Інформаційні сайти використовують для підбору творчих завдань, відповідних текстових документів, які можуть бути продуктивною основою при навчанні всіх видів мовленнєвої діяльності. Навчальні сайти розроблені з урахуванням знань студентів на певному рівні. Під час роботи з навчальними сайтами обирається саме той рівень складності, який відповідає рівню підготовки студентів.

Студенти, у свою чергу можуть використовувати сайти мережі Інтернет не лише як засіб пошуку інформації для навчання, але також і як засіб комунікації. Існує безліч сайтів, які пропонують спілкування з навчальною та розважальною метою удосконалення навичок говоріння.

Таким чином, використання інформаційних та навчальних Інтернет-ресурсів можна вдало інтегрувати у навчальний процес за умови відповідної інтерпретації та проводити навчальний процес ефективніше та з використанням сучасного підходу. Використання ресурсів Інтернет із текстами різного ступеня складності допоможе у формуванні навичок читання; вдосконалять навички аудіювання на основі звукових текстів та відеоматеріалів мережі Інтернет, відповідно підготовлених викладачем; удосконалять навички говоріння на основі обговорення матеріалів та покращать навички письма.

Отже, з використанням Інтернет-ресурсів можна сформувати стійку мотивацію іноземної діяльності студентів на заняттях на основі систематичного використання «живих» та сучасних матеріалів. Тому при

вивченні української мови як іноземної мережа Інтернет є не тільки джерелом інформації, але й вміщує велику кількість навчальних матеріалів, особливості використання яких сприяють покращенню та сучасному розвитку мовленнєвих навичок студентів.

Дем'янчук О.С., Рак О.М.

ЗАПОЗИЧЕННЯ ЯК ШЛЯХ ПОПОВНЕННЯ ЛЕКСИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кафедра іноземних мов

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет»

Запозичення в різних мовах по-різному впливали на збагачення словникового складу. У деяких мовах вони не мали значного впливу на лексику мови. В інших мовах запозичення в різні історичні епохи мали настільки істотний вплив на словниковий склад мови, що навіть службові слова, як, наприклад, займенники, прийменники, будучи запозиченими з інших мов, витіснили споконвічні службові слова. Отже, процес запозичення властивий кожній мові і є невід'ємною складовою при поповненні лексичного складу англійської мови. Таким чином, обрана тема являється важливою і сьогодні.

Актуальність теми зумовлена потребою виокремлення шляхів збагачення лексики англійської мови в середньо англійський період.

Оскільки, жива мова – явище, яке постійно зазнає змін: застаріле змінюється новим, зникає щось непотрібне, зайве. Так і для вчених, які працюють в галузі лексикології, залишається багато невирішених питань стосовно лексичного складу англійської мови.

Проблема полягає в тому, що в процесі тривалої історії свого розвитку англійська мова додала до свого лексичного складу значну кількість іноземних слів, які тим чи іншим шляхом проникли в словник. У числі цих слів є й службові слова, і словотворчі морфеми. Незважаючи на те, що в англійській мові велика кількість слів є словами запозиченими з інших мов, ця мова не втратила своєї самобутності.

З етимологічної точки зору вся лексика поділяється на споконвічну і запозичену. Запозичені слова переважно потрапляють у мову як засіб називання нових речей або раніше невідомих понять. Вони можуть також бути вторинним найменуванням вже відомих предметів і явищ.

Стосовно розвитку лексичних одиниць англійської мови, варто зауважити, що велику роль відіграли запозичення з латинської та французької мов, менший вплив мали скандинавські мови.

Запозичення латинської лексики в англійській мові пов'язано, головним чином, з трьома подіями в історії англійського народу: римським пануванням (з I по V століття н.е.), введенням християнства в Англії (VI-VII ст.) і розвитком культури в епоху Відродження (XV-XVI ст.). Вплив французької мови на англійську було особливо помітним в період французького панування в країні. Частина лексики була запозичена пізніше: після реставрації династії Стюартів і у зв'язку з французькою буржуазною революцією 1789 року. В XI ст. Англія входила до складу держави датського короля, що включала також Данію і частину Норвегії та Швеції. Цей період називають в історії періодом скандинавського завоювання Англії.

Вплив скандинавських діалектів на англійську мову виявлено не тільки у запозиченні лексики, а й в певних змінах вже існуючих слів. Науковці відмітили, що скандинавський вплив певною мірою сприяв редукції та відпаданню закінчень в англійських словах, тобто становленню аналітичного мови (аналітична мова це та, яка має таку граматичну будову, при якій зв'язок слів у реченні виражається здебільшого порядком слів і за допомогою службових слів – прийменників і сполучників).

Словниковий склад англійської мови завдяки впливу інших іноземних мов зазнав певних змін, найбільш помітними з яких є наступні:

1) з'явилося багато іноземних словникових одиниць, особливо слів, запозичених з французької, латинської та грецької мов (грецькі слова були запозичені через латинську мову). Наприклад, корінь *audio* – запозичено з латинської мови, що означає «слухати»: *auditorium, audience; phone* – запозичено з грецької мови, що означає «звук»: *phonetics, phonology*;

2) з'явилося іноземні словотворчі елементи; як правило, це афікси з латинської і французької мов: *anti-, re-, pro-, counter-, -ism-, -age-, -able-, -ous* та ін.;

3) багато слів вийшли з вжитку або змінили своє значення, наприклад, слова, які виражали поняття «річка, битва, армія, астрономія, арифметика, поезія» замінили французькі еквіваленти або запозичені через французьку мову латинські та грецькі слова «*river, battle, army, astronomy, arithmetic, poetry*», скандинавські займенники «*they, them*» витіснили застарілі слова з ідентичним значенням; під впливом скандинавських слів *sky* і *anger* англійські іменники *heaven* і *wrath* звузили своє значення;

4) з'явилося багато різностильових синонімів (переважно романського походження);

5) одним із наслідків запозичення стали етимологічні дублети, тобто це слова, спільні за походженням і тому фонетично подібні, але мають різне значення, вимову і написання. Наприклад: *catch і chase, goal і jail, channel і canal*.

Отже, досліджуючи шляхи поповнення лексики мови, відмітимо, що справді сучасний словниковий запас англійської мови налічує значну кількість запозичених слів. Але зауважимо те, що англійська мова, беручи слова з інших іноземних мов, не порушила своєї специфіки, а навпаки, збагатилася найкращими мовними елементами, які могла увібрати за всю історію. Будучи необмеженою ніякими «рамками», сучасна

англійська мова не втратила свого колориту, вона залишилася мовою германської групи з усіма характерними рисами, властивими їй, і ті зміни, які зазнала у зв'язку із запозиченнями, лише збагатили її словниковий склад.

Запоточна Л.І.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТЬ «ТЕРМІН», «ТЕРМІНОЛОГІЯ», «ТЕРМІНОСИСТЕМА» У ЛІНГВІСТИЦІ

Кафедра іноземних мов

Вищий державний навчальний заклад

«Буквинський державний медичний університет»

Дослідження термінів і терміносистем є актуальним та перспективним напрямком сучасної теоретичної та прикладної лінгвістики. У Західній Європі виникнення понять «термін» і «термінологія» можна віднести до II половини XVIII століття. Саме у цей час з'являються наукові праці професора Готфріда Шутца, у яких він використовує термін «terminologie». Перше використання прикметника «terminologisch» датується 1788 роком. Слід зазначити, що ці слова зазвичай вживалися у негативному значенні. Французькі словники давали визначення слову «термінологія» («terminologie») як сукупність складних, незрозумілих та некорисних слів, у той час використовувався вислів «vaine terminologie», тобто марна, непотрібна термінологія. Початком етапу дослідження теорії термінознавства можна назвати докторську дисертацію австрійського вченого Вюстера «Міжнародне нормування мови у техніці, в особливості у електроніці» (1931); у якій були закладені основи науки про терміни. Вюстер став основоположником Віденської термінологічної школи і засновником міжнародної термінологічної організації ІНФОТЕРМ. Її мета полягає у створенні банку термінів та консолідації зусиль дослідників у сфері вивчення термінології по всьому світу.

У зарубіжному мовознавстві вивченням лінгвістичних аспектів термінологічної лексики займалися Е. Андрюс, Р. Аллан, А. Рей, Дж. Сейгер. У 1931 році була опублікована перша стаття Д.С. Лотте «Чергові завдання технічної термінології», присвячена уніфікації і стандартизації термінології. Термінологія стала предметом наукових інтересів багатьох вчених. З моменту закладення теоретичних основ термінотворення були створені праці, які охоплюють напрямки в термінології: взаємодія термінів із загальнолітературною лексикою [Л. Кулик, 1987; І. Федорова, 1986]; формування проблематики і основних понять науки про терміни [В. Лейчик, 1989; С. Гринев, 1993]; визначення принципів впорядкування термінів [В. Даниленко, 1993], структурно-семантичні і граматичні особливості термінології [Т. Кияк, 1989; В. Іванов, 1996]; термінотворення [І. Арнольд, 1966; В. Даниленко, 1977]; створення частотних термінологічних словників [А. Шпак, 1964]; опис та дослідження лексики різних галузей науки [І. Андреюк, 1990; Н. Гончарова, 2000; Л. Дубровіна, 1986; Т. Кірілова, 1998; М. Павлова, 1986]; переклад термінів, ітернаціоналізація термінів [В. Акуленко, 1972; Ю. Бельчинов, 1959; Ф. Циткіна, 1988]. Засновниками радянської термінологічної школи вважаються О. Ахманова, Р. Будагов, Г. Винокур, В. Даниленко, В. Лейчик, Д. Лотте, А. Реформатский. Термінотворення, яке сформувалося на базі лексикології, займається типологізацією термінів, проблемами їх упорядкування і створення, форми, змісту, функціонування і використання. Основна мета термінотворення полягає у вивченні особливостей і закономірностей розвитку термінології для вироблення рекомендацій по їх удосконаленню та найбільш ефективному використанню. Барсукова О.А. відмічає у своїй науковій праці той факт, що сам термін «термінологія» потребує впорядкування, так як він містить у собі три поняття: «система термінів певної галузі знань», «уся сукупність термінів мови», «наука, яка вивчає терміни». У своєму дослідженні з метою розмежування цих понять вона використовує терміни «термінологія», «термінолексика» та «термінознавство». Визначень понять «термін» і «терміносистема» існує багато. Хоча у цих визначеннях можна помітити багато спільного, практично кожний дослідник термінів і терміносистем пропонує свою дефініцію. Так, В.М. Прохорова визначає термін як «слово або словосполучення, що є назвою спеціального поняття деякої сфери виробництва, науки або мистецтва», а термінологію – як «систему термінів певної галузі науки, виробництва та мистецтва». Для Б.М. Головіна термін – це «слово або словосполучення, що має професійне значення, відображає та формує професійне поняття та застосовується у процесі пізнання, освоєння деякого кола об'єктів та відношень між ними – під кутом зору певної професії». На думку Н.В. Васильєвої, термін – це «слово або словосполучення, що позначає поняття спеціальної галузі знання чи діяльності». За О.С. Ахмановою, «термінологія будь-якої науки – це не просто список термінів, а семіологічна система, тобто вираження певної системи понять, яка у свою чергу віддзеркалює певний науковий світогляд». Таким чином, можна дефініціювати термін як мовну одиницю, що належить до науково-технічної або професійної сфери вживання та репрезентує її спеціальне поняття, виявляючи певну сукупність ознак та утворюючи терміносистему. Термін і терміносистема – настільки взаємопов'язані поняття, що одне без одного не існують (не можна уявити собі терміносистему, що складається з одного терміна, як не можна визначити будь-який термін, не звертаючись до характеру і типології всіх поняттєвих зв'язків, яких він набуває саме в терміносистемі). Традиційно вичленовуються два рівні термінологічних прошарків у терміносистемі – загальнонауковий та спеціальний. На нашу думку, це не зовсім виправдано. Сучасна наука має складну ієрархічну будову, так само складною будовою відзначаються і сучасні термінологічні системи. Тому треба вичленовувати, окрім загальнонаукової та спеціальної (вузькоспеціальної) термінології, щонайменше ще один рівень – рівень галузевої термінології. Тоді термінологічна сітка, до якої входить, наприклад, термінологія з кардіології, набуває такого вигляду: 1) загальнонаукова термінологія; 2) галузева термінологія медичних наук у цілому; 3) вузькоспеціальна медична термінологія з кардіології.

Можна припустити, що ця схема виявиться придатною і для інших галузей знань.

Зорій Н.І.

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ
МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЇ МЕДИКА**

Кафедра психології та соціології

Вищий державний навчальний заклад України

«Буквинський державний медичний університет»

Аналіз професійної діяльності педагогів вищої школи дозволяє констатувати, що вони, крім освітньої, виховної і розвиваючої, виконують ще цілий ряд взаємопов'язаних функцій: пропедевтичну, реабілітаційну, орієнтаційну, компенсаторну, функцію соціалізації.

Реалізація пропедевтичної функції пов'язана із здійсненням педагогічної підтримки людини в освітньому процесі, направлена на становлення людини як індивідуальності і представляє процес спільного визначення з вихованцем його власних інтересів і шляхів подолання проблем, що заважають йому самостійно досягати бажаних результатів в різних сферах, шляхом вибору педагогом найбільш ефективних технологій з урахуванням індивідуальних можливостей вихованців і забезпечення їм дозованої педагогічної допомоги.

Реабілітаційна функція педагогів полягає у формуванні в студентів впевненості в своїх силах і можливостях за допомогою створення ситуацій успіху. У сфері реалізації пізнавальних інтересів особистості студента педагоги мають забезпечити вільний вибір різної значущої для студента діяльності.

Реабілітаційна функція забезпечується диференційним підходом до навчання і виховання, включенням вихованців в освітній процес як активних учасників взаємодії, зняття комплексу неповноцінності.

Орієнтаційна функція педагога полягає в тому, щоб сформувати перспективи особистісного та професійного розвитку студента в умовах соціальних змін.

Компенсаторна функція полягає в створенні можливостей для формування кожним студентом власних уявлень про себе і навколишній світ та здатність прийняття власного вибору.

Педагоги виконують також функцію соціального захисту дітей, визначаючи стартові можливості людини на ринку праці і професійної освіти.

Процес формування стану психологічної готовності є здійснення послідовних процедур та дій, які між собою взаємопов'язані:

- усвідомлення власних потреб, соціуму та суспільства;
 - усвідомлення мети виконання завдання, розв'язання якого приведе до задоволення потреби або досягнення поставленої мети;
 - усвідомлення та оцінка умов, в яких буде реалізовуватися завдання та актуалізація досвіду;
 - визначення на основі досвіду найбільш оптимальних та раціональних способів розв'язання завдання;
 - прогнозування прояву своїх інтелектуальних, емоційних, мотиваційних та вольових процесів, оцінювання співвідношення своїх можливостей, рівня домагань та необхідності досягнення певного результату;
 - мобілізація сил відповідно з умовами та поставленим завданням, направлення на успіх.
- Напрями дослідження школи (навчального закладу) як інституту соціалізації, яка представлена в психолого-педагогічній та соціально-психологічній літературі:
- вивчення особистості вчителя, викладача, його індивідуальних особливостей (Я-концепції, ідентичності, ціннісних орієнтацій тощо), характеру спілкування та взаємодії тощо;
 - вивчення психологічних і соціально-психологічних особливостей учнів, студентів (особливості пізнавальних процесів, а також індивідуально-типологічних властивостей особистості, рівень самооцінки тощо);
 - вивчення процесів взаємодії викладача та студента з точки зору ефективності в досягненні основних інституціональних цілей;
 - порівняльне вивчення ціннісних орієнтацій, освітніх установок та уявлень про систему освіти вчителя та учнів;
 - вивчення соціальної ефективності систем освіти.

Таким чином, важливим показником професіоналізму сучасного фахівця, в тому числі і у сфері медицини, є його психологічна готовність. Якщо б студент, який здобуває освіту у вищій школі усвідомив весь спектр знань, умінь та навичок майбутньої професійної діяльності, то в майбутньому в нього не виникло би проблем щодо формування професійної самоідентичності. В реальності вибір навчального закладу більшою частиною студентів обумовлений тільки одним – стати студентом і не суттєво якої спеціальності. В результаті в нашій країні найбільша кількість молодих людей, які бажають мати вищу освіту, але попит на кваліфікованих випускників зростає, оскільки їх є мізерна частка серед усіх невмотивованих професією випускників вишів. Психологічно готовий студент є суб'єктом своєї діяльності, який сам ставить мету та визначає шляхи її досягнення, несе відповідальність за реалізацію та вибір засобів досягнення.

Отже, студентство – це особливо соціальна категорія молоді, організована системою вищої освіти, що відрізняється високим інтелектуальним рівнем та соціальною активністю. Для студента є характерним професійна направленість на здобуття фахової освіти. Набуті знання, уміння та навички для студента є вкрай важливими, адже вони є засобами майбутньої професійної діяльності. Саме в студентські роки формуються такі якості як цілеспрямованість, наполегливість, самостійність, ініціативність, уміння володіти собою,